

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.009.05.2018
P/18/093

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/093 – Finansowanie działalności ochotniczych straży pożarnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Agnieszka Mazur-Śledzińska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/94/2018 z dnia 29 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str.1)
Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Tchórznicy ¹ , Tchórznica 28, 08-331 Sabnie
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Zawadzki, Prezes Zarządu OSP ² (dowód: akta kontroli str. 2, 5, 10)

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności³

W okresie objętym kontrolą⁴, OSP otrzymała wsparcie finansowe od Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji⁵ oraz Gminy Sabnie z przeznaczeniem na zakup wyposażenia i sprzętu ratowniczo-gaśniczego. Dotacje wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone. Dzięki dokonanyom zakupom, w ramach realizacji umowy zawartej w tym zakresie z MSWiA, poprawiło się wyposażenie OSP w środki niezbędne do podejmowania działań ratowniczych, nie miało to jednak znaczącego wpływu na podniesienie gotowości bojowej tej jednostki, bowiem tylko dwóch członków OSP Tchórznica spełniało wymogi niezbędne do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych. We wszystkich czterech skontrolowanych akcjach ratowniczych, wbrew postanowieniom art. 19 ust. 1b ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁶, brali udział (w większości) członkowie OSP, którzy nie mieli aktualnych badań lekarskich i stosownego przeszkolenia, co NIK ocenia negatywnie. Sytuacja taka stwarza zagrożenie zarówno dla strażaków biorących udział w tych działaniach, jak i dla innych osób.

¹ Dalej: OSP.

² Od 27 lutego 2016 r. Wcześniej stanowisko to zajmował Tymosiak Łukasz od 2 lutego 2011 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Kontrolą objęto lata 2014-2017, z uwzględnieniem zdarzeń wykraczających poza ten okres, istotnych dla kontrolowanej działalności.

⁵ Dalej: MSWiA.

⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 620.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na działalność OSP

Opis stanu faktycznego

1.1. OSP, będąca stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym, działało w latach 2014-2017 na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Walnego Zebrania OSP z dnia 7 lutego 1993 r. Zgodnie ze Statutem cele działalności OSP obejmować miały m.in: zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami; branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, innych klęsk i zdarzeń; informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. Ww. cele realizowane miały być poprzez m.in.: organizowanie spośród swoich członków pododdziałów pożarniczych; przedstawianie organom władzy samorządowej i administracji rządowej wniosków w sprawach ochrony przeciwpożarowej; prowadzenie podstawowego szkolenia pożarniczego członków OSP i współdziałanie z Państwową Strażą Pożarną⁷ w organizowaniu szkoleń funkcyjnych OSP.

Ww. Statut nie był uzgadniany z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sokołowie Podlaskim⁸.

(dowód: akta kontroli str. 3-8, 11-18, 22, 28-41, 262)

OSP nie została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego⁹. W ramach OSP nie została wyodrębniona jednostka operacyjno-techniczna (JOT) do prowadzenia działań ratowniczych.

Prezes Zarządu OSP wyjaśnił, że jednostka taka nie została powołana z powodu braku możliwości spełnienia normatywów (wymagań) nałożonych przez Zarząd Główny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP.

(dowód: akta kontroli str. 22-23)

Liczba czynnych członków OSP kształtowała się w badanym okresie następująco: 2014 r. – 18, lata 2015-2017 – 13.

Liczba członków OSP spełniających wymagania do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych, określone w art. 19 ust. 1b *ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej*¹⁰, kształtowała się w tym okresie następująco: 2014 r. – 0, 2015 r. – 1, 2016 r. – 2, 2017 r. – 2

Trzech członków OSP wzięło udział wyłącznie w szkoleniu podstawowym strażaków ratowników zorganizowanym przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sokołowie Podlaskim. W 2015 r. w szkoleniu takim udział wzięł ówczesny Prezes Zarządu OSP, a w 2016 r. Wiceprezes - Naczelnik OSP oraz aktualny Prezes Zarządu OSP, który jednak nie posiada zaświadczenia o jego ukończeniu (uzyskał jedynie zaświadczenie o zaliczeniu testu w komorze dymowej).

(dowód: akta kontroli str. 22-23, 78, 180-181, 265, 273)

Prezes Zarządu OSP wyjaśnił, że nie posiada zaświadczenia o ukończeniu szkolenia podstawowego ponieważ nie podszedł do egzaminu końcowego. Wskazał ponadto, że powodem braku przeszkolenia pozostałych ochotników OSP było nieprzyznanie przez Komendanta Powiatowego PSP miejsc na szkolenie

⁷ Dalej także: PSP.

⁸ Dalej także: Komenda Powiatowa PSP

⁹ Dalej: ksrg.

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 620. dalej także: *ustawa o ochronie przeciwpożarowej*.

podstawowe dla ochotników z jednostek poza systemem kserg. Wielokrotnie informował o potrzebie takich szkoleń Komendę Powiatową PSP i w efekcie tych starań w 2016 r. na szkolenie skierowane zostały dwie osoby. Ponieważ OSP posiada samochód ratowniczo-gaśniczy z obsadą sześciuosobową, niezbędnym jest przeszkolenie w zakresie podstawowym jeszcze co najmniej trzech osób. Poza szkoleniami podstawowymi istnieje również potrzeba szkoleń z zakresu dowódców i naczelników, kwalifikowanej pierwszej pomocy, kierowania ruchem drogowym, kierowców konserwatorów sprzętu, współdziałania z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Członkowie OSP nie brali udziału w szkoleniach e-learningowych.

(dowód: akta kontroli str. 24-25, 112)

Komendant Powiatowy PSP poinformował kontrolera NIK m.in., że Komenda Powiatowa PSP jest w stanie przeprowadzić dwa lub trzy szkolenia podstawowe (w przypadku braku realizacji innych szkoleń), tj. wyszkolić ok. 100 druhow ratowników z terenu Powiatu rocznie, zaś potrzeby są znacznie większe. Komenda zna potrzeby szkoleniowe jednostek OSP niewłączonych do kserg. OSP zgłaszają je na organizowanych corocznie zebraniach sprawozdawczych, w których uczestniczą również funkcjonariusze PSP.

(dowód: akta kontroli str. 272-273)

Wg stanu na dzień 18 czerwca 2018 r. OSP do prowadzenia działań ratowniczych posiadała m.in. następujący sprzęt: 16-letni lekki samochód gaśniczy¹¹ bez zbiornika na wodę (z motopompą) wyposażony w radiotelefon przewoźny, dwie motopompy (w tym jedną pływającą), jedną pilarkę do drewna, sześć kompletów ubrań specjalnych i koszarowych, osiem szt. butów specjalnych, sześć hełmów, dwie pary rękawic niepalnych, dwie sztuki kominiarek niepalnych, torbę medyczną osp.

OSP nie dysponowała pompą szlamową, radiotelefonami nasobnymi, sprzętem oświetleniowym (w tym agregatem prądotwórczym), aparatem ochrony dróg oddechowych (ODO), sygnalizatorem bezruchu tj. wyposażeniem, które powinny posiadać osp włączone do kserg lub przewidywane do włączenia do tego sytemu¹².

(dowód: akta kontroli str. 163-176)

Samochód pożarniczy, użytkowany przez OSP, poddawany był co roku przeglądowi technicznemu na stacjach kontroli pojazdów. Wszystkie osoby, z którymi Wójt Gminy zawierał w badanym okresie umowy zlecenia na kierowanie tym pojazdem oraz na obsługę sprzętu silnikowego w OSP posiadały zezwolenia na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi.

(dowód: akta kontroli str. 25, 141-162)

Odnosząc się do pozostałego sprzętu Prezes Zarządu OSP wyjaśnił m.in., że radiostacja samochodowa, pilarka oraz dwie pompy nie podlegały przeglądowi technicznemu. Ogólny stan łączności OSP jest dobry. Użytkowane przez OSP dwa kompletne zestawy wyposażenia indywidualnego strażaka (ubranie specjalne, hełm, buty, rękawice, kominiarka) posiadają wymagane certyfikaty.

(dowód: akta kontroli str. 25)

Budynek strażnicy użytkowany przez OSP posiadał jedno stanowisko garażowe. Nie był ogrzewany i nie został poddany termomodernizacji. Nie posiadał zaplecza socjalnego dla strażaków, obejmującego boksy dla strażaków z osobistym umundurowaniem, łazienki, sanitariaty, natryski. Poza garażem znajdowały się

¹¹ Marka: Mercedes Sprinter 213 CDI, typ: pożarniczy GLM

¹² Zgodnie ze standardami określonymi przez Komendanta Głównego PSP w opracowaniu pn. „Analiza potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego” (marzec 2011 r.).

w nim dwa pomieszczenia, z których jedno służyło do przechowywania drobnego sprzętu i narzędzi, natomiast drugie pomieszczenie (w którym znajdował się stół i miejsca do siedzenia) mogło być wykorzystywane m.in. do celów socjalnych, edukacyjnych. Obok strażnicy znajdował się plac o powierzchni ok. 5 000 m² oraz przeciwpożarowy zbiornik z wodą o powierzchni 300 m², stanowiące zaplecze do ćwiczeń.

(dowód: akta kontroli str. 163-166, 174)

OSP nie posiada dokumentacji określającej obowiązujące w tej jednostce procedury dotyczące gotowości operacyjnej, w tym sposobu informowania Komendy Powiatowej PSP o stanie gotowości do podejmowania działań ratowniczych. W OSP nie dokumentowano informacji przekazywanych w tej sprawie. Nie sporządzano również dokumentacji z udziału w prowadzonych działaniach ratowniczych.

(dowód: akta kontroli str. 314)

Prezes Zarządu OSP wyjaśnił m.in., że z założenia wszystkie jednostki osp (zarówno włączone do ksrq, jak i niewłączone do tego systemu) powinny być w stanie gotowości bojowej. Każdy przypadek braku gotowości zgłaszany jest do Komendy Powiatowej PSP. Praktyką było comiesięczne sprawdzanie przez kierowcę samochodu pożarniczego jego sprawności, jak i sprawności innego sprzętu silnikowego, znajdującego się w dyspozycji OSP (tj. pilarki do drewna, motopompy Niagara). W przypadku stwierdzenia przez kierowcę niesprawności pojazdu lub sprzętu, zawiadamiana była o tym fakcie Komenda Powiatowa PSP drogą radiową bądź telefoniczną.

(dowód: akta kontroli str. 23-24)

Komendant Powiatowy PSP wyjaśnił m.in., że przekazywane przez osp zgłoszenia dotyczące braku gotowości do działań odnotowywane są w programie Krajowego Systemu Wspomagania Dowodzenia PSP (program SWD-PSP).

Jak wynika z przedłożonych przez Komendanta informacji, OSP w latach 2014-2017 została pięciokrotnie wycofana z podziału bojowego, w tym czterokrotnie¹³ z powodu zgłoszenia awarii samochodu pożarniczego (przyczyną była niesprawność układu kierowniczego, układu paliwowego, instalacji elektrycznej, turbiny), a raz - z powodu wyjazdu na dożynki¹⁴. Okres przerwy w gotowości w przypadku ww. awarii samochodu wynosił od trzech do czterech dni, a w przypadku zgłoszenia wyjazdu na dożynki - osiem godzin.

(dowód: akta kontroli str. 262, 264)

Komenda Powiatowa PSP nie przeprowadzała w OSP inspekcji dotyczącej stanu gotowości bojowej tej jednostki.

Komendant Powiatowy PSP wyjaśnił, że przyczyną był fakt, że OSP nie należy do jednostek działających w systemie ksrq.

(dowód: akta kontroli str. 26, 262)

W latach 2014-2017 OSP wzięła udział w 11 działaniach ratowniczych (jedno – w 2014 r., po cztery - w 2015 r. i 2016 r. oraz dwa - w 2017 r.), w tym w sześciu wzięła udział samodzielnie, w pięciu - razem z jednostkami PSP.

W czterech przypadkach działania ratownicze dotyczyły pożarów i prowadzone były razem z jednostkami PSP. W pozostałych siedmiu przypadkach działania ratownicze dotyczyły innych miejscowych zagrożeń. Nie wystąpiły w tym okresie przypadki alarmów fałszywych.

¹³ Zgłoszenia wycofania w dniach: 20 lipca 2015 r., 4 kwietnia 2016 r., 5 maja i 17 maja 2017 r.

¹⁴ Zgłoszenie wycofania w dniu 6 września 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 211)

Zgodnie z art. 19 ust. 1b *ustawy o ochronie przeciwpożarowej*, bezpośredni udział w działaniach ratowniczych mogą brać członkowie osp, którzy posiadają aktualne badania lekarskie dopuszczające do udziału w działaniach ratowniczych oraz odbyli szkolenie pożarnicze.

W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej czterech wybranych akcji, w których OSP wzięła udział w latach 2016-2017¹⁵, stwierdzono m.in., że:

- spośród ośmiu strażaków OSP, którzy w dniu 2 sierpnia 2016 r. wzięli udział w wyjeździe do pożaru w kotłowni, siedmiu nie posiadało wymaganego przeszkolenia, a jeden także wymaganych badań lekarskich;
- spośród sześciu strażaków OSP, którzy wzięli udział w pozostałych trzech akcjach, czterech nie odbyło wymaganego przeszkolenia, a dwóch ponadto nie posiadało wymaganych badań lekarskich;
- wszyscy strażacy OSP, którzy wzięli udział w tych akcjach objęci zostali grupowym ubezpieczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków dla członków OSP.

(dowód: akta kontroli str. 191-232)

Prezes Zarządu OSP wyjaśnił, że wszystkie zaświadczenia z badań lekarskich znajdują się w Urzędzie Gminy Sabnie, którego pracownik czuwa nad aktualnością i ciągłością badań członków osp. Strażacy otrzymują z Urzędu Gminy skierowania na badania i po ich wykonaniu dostarczają do Urzędu zaświadczenia od lekarza o braku przeciwwskazań zdrowotnych do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych.

(dowód: akta kontroli str. 113)

Wójt Gminy wyjaśnił, że brak ciągłości badań strażaków OSP wynika z dwóch faktów. Po pierwsze, strażak, aby mógł być skierowany na badania, musi wyrazić chęć poddania się tym badaniom oraz zostać zarekomendowany przez Prezesa Zarządu danej osp. Po drugie, placówka, która przeprowadza badania nie zawsze ma możliwość ich wyznaczenia w terminie wynikającym z rozporządzenia w tej sprawie, szczególnie w okresie letnim. Ponadto strażakom nie zawsze odpowiada zaproponowany termin badania i dlatego jest on przekładany na inny odleglejszy termin. Wskazał ponadto, że ma świadomość braków w stanie wyszkolenia podstawowego strażaków z terenu Gminy, zwłaszcza z tych osp, które nie należą do ksrq, jednak możliwości Gminy w kierowaniu ich na szkolenia są ograniczone limitami miejsc na kursach szkoleniowych, które przydziela Komenda Powiatowa PSP.

(dowód: akta kontroli str. 268)

Prezes Zarządu OSP w wyjaśnieniach, dotyczących systemowych problemów, z którymi zmagają się członkowie tej jednostki w związku ze społeczną działalnością w zakresie ochrony przeciwpożarowej, wskazał, że największym mankamentem były braki w wyszkoleniu, spowodowane stosowaną przez Komendę Powiatową PSP praktyką kierowania na szkolenia w pierwszej kolejności członków osp należących do ksrq. Występowały ponadto braki w sprzęcie oraz w wyposażeniu indywidualnym strażaków. Stwierdził również, że pracodawcy członków OSP nie utrudniali im udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych.

(dowód: akta kontroli str. 26)

¹⁵ W jednym przypadku dotyczyło wyjazdu do pożaru w kotłowni (w dniu 2 sierpnia 2016 r.), w dwóch przypadkach udziału w działaniach na rzecz ograniczenia rozprzestrzenienia się wirusa ASF wśród zwierząt gospodarskich (w dniach 24 i 28 września 2016 r.), w jednym przypadku wyjazdu do akcji ratowniczej, obejmującej otwarcie drzwi w domu jednorodzinnym (w dniu 2 grudnia 2017 r.).

1.2. W latach 2014-2017 OSP wydatkowała na funkcjonowanie tej jednostki kwotę 9 866 zł. Całość tych wydatków poniesiona została w 2016 r., z przeznaczeniem na zakupy sprzętu przeciwpożarowego oraz umundurowania. Źródłem sfinansowania wydatków w kwocie 7 316 zł były środki publiczne, pochodzące z dotacji celowych przyznanych przez:

- MSWiA, reprezentowanego przez Komendanta Głównego PSP (dotacja w kwocie 4 360 zł), na podstawie umowy z dnia 15 września 2016 r., dotyczącej realizacji zadania publicznego pn. „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo gaśniczych”;
- Gminę Sabnie (dotacja w kwocie 2 956 zł) na podstawie umowy z dnia 25 listopada 2016 r., dotyczącej udzielenia OSP pomocy finansowej w formie dotacji celowej z przeznaczeniem na zakup specjalistycznego wyposażenia drobnego.

Pozostałe wydatki na ten cel, w kwocie 2 550 zł, sfinansowane zostały ze środków będących w dyspozycji Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP i pochodzących z instytucji ubezpieczeniowych.

(dowód: akta kontroli str. 79-111, 139-140)

W umowie zawartej z MSWiA całkowity koszt realizacji zadania publicznego określony został na kwotę 7 565 zł. Źródłami jego sfinansowania miały być, poza dotacją MSWiA, środki pozyskane przez OSP z innych źródeł w kwocie 3 205 zł. OSP został zobowiązany m.in. do:

- wykorzystania przekazanych środków dotacji do 31 grudnia 2016 r. oraz dokonania zwrotu niewykorzystanych środków do 15 stycznia 2017 r.;
- prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania publicznego, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji finansowych;
- sporządzenia sprawozdania końcowego z wykonania zadania publicznego, w terminie 30 dni od dnia zakończenia jego realizacji, po uzyskaniu pisemnej opinii Komendanta Powiatowego PSP, która powinna być załączona do sprawozdania.

Załącznikiem do ww. umowy była oferta z dnia 8 września 2016 r. w sprawie realizacji zadania publicznego, w której OSP zwrócił się o przyznanie dotacji na zakup następującego wyposażenia: obuwie strażackie (osiem szt.), hełmy strażackie (dwie szt.), prądownica TURBO (jedna szt.) i wąż tłoczny W-75 (2 szt.). Określając w ofercie zakładane rezultaty realizacji zadania wskazano, że *„poprawa wyposażenia OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy będzie miała znaczący wpływ na wzmocnienie działań ratowniczo-gaśniczych na rzecz ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami”*.

Dotacja przyznana ww. umową wpłynęła na rachunek bankowy OSP 26 września 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 79-92, 108)

W umowie zawartej z Gminą Sabnie, wysokość przyznanej pomocy finansowej, w formie dotacji z przeznaczeniem na zakup specjalistycznego wyposażenia, określona została na kwotę 3 000 zł. OSP została zobowiązana do:

¹⁶ Dz.U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

- wykorzystania przyznanej dotacji do 20 grudnia 2016 r.,
- rozliczenia przyznanych i wykorzystanych środków dotacji, w formie przedłożenia kopii faktur, rachunków, przelewu lub innych dowodów księgowych oraz dokonania zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji nie później niż do 23 grudnia 2016 r.

W umowie nie określono wyposażenia, którego zakup sfinansowany miał być ze środków przyznanej dotacji.

Dotacja przyznana ww. umową wpłynęła na rachunek bankowy OSP 16 listopada 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 99-100,108)

W ramach realizacji umowy zawartej z MSWiA, OSP dokonała w dniu 16 listopada 2016 r. (data wystawienia faktury) zakupu wyposażenia wyszczególnionego w ofercie za kwotę 8 234,99 zł brutto. Zapłaty za ww. sprzęt dokonano, jak wynika z prowadzonej ewidencji księgowej i dokumentacji bankowej, w następujący sposób:

- przelewem z dnia 24 listopada 2016 r., OSP przekazała na rzecz sprzedawcy kwotę 4 360 zł, której źródłem pochodzenia były środki dotacji otrzymanej z MSWiA;
- przelewem z dnia 28 listopada 2016 r. OSP przekazała na rzecz sprzedawcy kwotę 1 834,99 zł, której źródłem pochodzenia były środki dotacji otrzymanej z Gminy Sabnie w ramach pomocy finansowej.

Pozostała kwota 2 040 zł, której źródłem pochodzenia były środki firm ubezpieczeniowych znajdujące się w dyspozycji Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, nie wpłynęła na rachunek OSP. Kwota do zapłaty wynikająca z faktury była pomniejszona o tę wartość. Jak wynika z opisu faktury, kwota ta została zapłacona sprzedawcy, tj. Oddziałowi Wojewódzkiemu ZOSP RP woj. Mazowieckiego Filia w Siedlcach.

(dowód: akta kontroli str. 101-104,108)

Komendant Powiatowy PSP, w opinii z 14 grudnia 2016 r., pozytywnie ocenił realizację przez OSP zadania publicznego określonego w umowie z 15 września 2016 r., w tym wykorzystanie na ten cel dotacji celowej przyznanej przez MSWiA. Przedmiotową opinię OSP załączyło do sprawozdania końcowego z wykonania tego zadania.

Komendant Główny PSP pismem z 18 stycznia 2017 r. poinformował OSP o zatwierdzeniu ww. sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 93-98, 110)

Z pozostałych środków dotacji celowej otrzymanych w 2016 r. z Gminy Sabnie w ramach pomocy finansowej na zakup specjalistycznego wyposażenia drobnego, OSP wydatkowała kwotę 1 121 zł na zakup w dniu 16 listopada 2016 r. (data faktury) umundurowania galowego (wyjściowego) o łącznej wartości 1 630,98 zł brutto, w skład którego wchodziły: dwa mundury strażackie, dwie czapki rogatywki, dwie letnie koszule OSP, dwa sznury galowe OSP, dwa komplety pagonów do koszuli, dwa sznury do koszuli, oraz sześć szt. dystynkcji OSP. Pozostała kwota, tj. 510 zł, podobnie jak w przypadku zakupu dokonanego przy udziale środków dotacji celowej MSWiA, nie wpłynęła na rachunek OSP a, jak wynika z informacji na fakturze, zapłacona została sprzedawcy, którym był również Oddział Wojewódzki ZOSP RP woj. Mazowieckiego Filia w Siedlcach.

OSP nie dysponowała dokumentacją dotyczącą sposobu wyboru dostawcy sprzętu i wyposażenia, których zakupy sfinansowała w 2016 r. z udziałem środków dotacji celowych.

Prezes Zarządu OSP wyjaśnił m.in., że na podstawie rozeznania cenowego ustalono, że najtaniej można dokonać zakupu sprzętu i umundurowania w Oddziale Wojewódzkim Związku OSP RP Województwa Mazowieckiego Filia w Siedlcach, z uwagi na stosowanie upustów dla jednostek OSP. Nie posiada dokumentów potwierdzających dokonanie rozpoznania cenowego w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 26)

Zgodnie z umową zawartą z Gminą, OSP dokonała rozliczenia otrzymanej dotacji celowej poprzez przedstawienie dokumentacji (kserokopie faktur, polecenia przelewu), potwierdzającej wykorzystanie z tych środków kwoty 2 956 zł na zakupy sprzętu i wyposażenia. Niewykorzystaną dotację w kwocie 44 zł OSP zwróciła na rachunek bankowy Gminy w dniu 28 listopada 2016 r., tj. w terminie.

(dowód: akta kontroli str. 99-108)

Zapisy zamieszczone w prowadzonej przez OSP ewidencji księgowej, w formie Książki Skarbnika oraz Książki inwentarzowej, umożliwiały identyfikację poszczególnych operacji finansowych związanych z wykorzystaniem dotacji celowych MSWiA oraz Gminy Sabnie.

(dowód: akta kontroli str. 112, 114-138)

Z zapisów zamieszczonych w Książce inwentarzowej oraz oględzin przeprowadzonych w dniu 18 czerwca 2018 r. wynika, że całość sprzętu, wyposażenia i umundurowania zakupionego w 2016 r. przy udziale środków dotacji celowych nadal znajdowała się na stanie OSP. Prądownica i węże tłoczne wchodziły w stan wyposażenia samochodu pożarniczego. Buty strażackie zostały rozdysponowane pomiędzy ośmiu strażaków (w tym m.in. Prezesa Zarządu i Naczelnika OSP będącego jednocześnie kierowcą). Dwa hełmy strażackie oraz całość umundurowania strażackiego wyjściowego, którego zakup sfinansowany został w większości ze środków dotacji celowej przekazanych przez Gminę Sabnie, wydane zostały do użytkowania Prezesowi Zarządu i Naczelnikowi OSP.

(dowód: akta kontroli str. 120-138, 163, 167-173)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności OSP w kontrolowanym obszarze stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W objętych badaniami kontrolnymi akcjach ratowniczych podjętych przez OSP w latach 2016-2017 bezpośredni udział brali członkowie OSP, którzy nie posiadali aktualnych badań lekarskich dopuszczających do udziału w działaniach ratowniczych oraz nie odbyli szkolenia pożarniczego, tj. nie spełniali wymogów uczestnictwa w działaniach ratowniczych, określonych w art. 19 ust. 1b *ustawy o ochronie przeciwpożarowej*.

W odniesieniu do wyjaśnień Prezesa Zarządu OSP w tej sprawie, NIK podkreśla, że odpowiedzialność za brak wymaganych badań lekarskich członków OSP, biorących udział w działaniach ratowniczych nie może być przerzucana na Urząd Gminy Sabnie, bowiem odpowiedzialna za to jest każdorazowo osoba kierująca ich do udziału w tych działaniach.

(dowód: akta kontroli str. 113, 214)

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁷, wnosi o kierowanie do działań ratowniczych wyłącznie członków OSP, posiadających wymagane przeszkolenie i badania lekarskie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 19 września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Agnieszka Mazur-Śledzińska
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

¹⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 524, ze zm; dalej: ustawa o NIK.